

SECTION 1 PEDAGOGICAL SCIENCES

УДК 37 (092) (460 + 82) "1921"

Зайченко Н. І.

д. пед. н., доцент, доцент кафедри
соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук
Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

**ЗВЕРНЕННЯ ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГИ ДО ТЕМИ
АРГЕНТИНСЬКОЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ 1921 РОКУ**

На початку 1920-х років у компаративно-педагогічних студіях видатного іспанського педагога Лоренсо Лузуріаги (Lorenzo Luzuriaga Medina) (1889–1959) означився новий вектор наукового пошуку – латиноамериканський. Найбільшу увагу стосовно освітньої політики та організації початкової освіти в країнах Латинської Америки педагог відвів аргентинському досвіду.

У статті "Сучасна початкова освіта в Республіці Аргентина" (Boletin de la Institucion Libre de Enseñanza, 1921) Лоренсо Лузуріага характеризував умови управління освітою в країні. Він пояснював, що в Аргентині, як і в інших федеративних державах, управління освітою сконцентровано в провінціях. Загальне управління школами здійснює Національна Рада освіти, яка функціонує в Буенос-Айресі у відомстві Міністерства юстиції та народної освіти. Рада займається питаннями організації навчання в школах, розроблення навчальних програм для шкіл і забезпечення підручної літератури, інспектування навчання в нормальних школах у столиці й національних територіях, формування загального бюджету видатків на освітню галузь, заохочення народних бібліотек та освітніх асоціацій тощо. Рада видає щомісяця журнал "El Monitor de la Educacion comun" [1, с. 74–75].

Педагог наводив статистичні дані щодо кількості шкіл, учителів і учнів в Аргентині, а також характеризував зміни в освітньому процесі, які настали з упровадженням закону про освіту 1884 року. Так, він зазначав, що в 1918 році в 7127 аргентинських державних школах працювало 26827 учителів і навчалось 900198 учнів. У 1920 році кількість таких шкіл зростає до 7712 [1, с. 78].

Відповідно до навчального плану початкових шкіл у Буенос-Айресі зміст освіти включав шість складників: 1) моральне виховання і навчання; 2) вивчення основ природи; 3) формальні студії (читання, письмо, мова, малювання, музика); 4) вивчення арифметики і геометрії; 5) фізичне виховання; 6) ручна праця [1, с. 78].

У книзі "Початкова освіта в іспано-американських республіках" (Мадрид, 1921) Лоренсо Лузуріага продовжив детальний аналіз освітньої політики та умов організації початкової освіти в Аргентині. Він обґрунтовував значення функціонування районних шкільних рад в аргентинських провінціях, описував їхні основні функції – "підключатися про гігієну, дисципліну і моральність шкіл,

сприяти відвідуванню їх [учнями], упроваджувати вечірні й недільні курси для дорослих, заохочувати створення освітніх товариств та народних бібліотек, щорічно вести шкільний реєстр тощо" [2, с. 11].

Лоренсо Лузуріага підкреслював, що "відповідно до основного закону про освіту 1884 року "початкова освіта має бути обов'язковою, безплатною, ступеневою та надаватися згідно з правилами гігієни. Зобов'язання навчатися може виконуватися в державних школах, приватних школах або дитячих будинках; може підтверджуватися сертифікатами й екзаменами та може вимагатися шляхом застосування попереджень і прогресивних штрафів, а в крайньому випадку – примусового відведення дітей до школи" [2, с. 15].

Обов'язок відвідувати школу відповідно до уставу 1885 року стосувався всіх дітей, починаючи з 6-річного віку і завершуючи 12-річним віком. "Шкільні агенти" мали слідкувати за виконанням положення закону про обов'язковість початкового навчання. Наприклад, у Буенос-Айресі діяли 20 шкільних агентів; за кожну дитину, котру вони приводили на постійне навчання до школи, вони отримували 2 песо.

За даними, наведеними Лоренсо Лузуріагою, кількість вихованців шкіл в Аргентині зросла з 460243 осіб 1901 року до 1019944 – 1916 року [2, с. 15–16].

У загальних початкових школах програма обов'язкового навчання охоплювала вивчення таких предметів, як "Читання та письмо", "Арифметика", "Географія Аргентини і світу", "Історія Аргентини та всесвітня", "Рідна мова", "Мораль і ввічливість", "Гігієна", "Математика, фізика і природничі науки", "Малювання", "Музика", "Конституція Аргентини", "Гімнастика". Крім того, дівчата ще мали вивчати предмет "Праця та домашня економіка", а хлопці – предмет "Військова справа" [2, с. 19].

У праці "Початкова і середня освіта Аргентини в порівнянні з іншими країнами" (Тукуман, 1942), яку Лоренсо Лузуріага видав в Аргентині, пов'язавши з цією країною життя 1939 року, він стверджував, що "Аргентина має найбільшу кількість початкових шкіл у світі, враховуючи приватні школи, якщо брати цю кількість пропорційно населення країни" [3, с. 11].

Таким чином, тема аргентинської початкової освіти, ймовірно, займала особливе місце у серці педагога, адже їй було присвячено не одну наукову публікацію. І саме Аргентина стала тим духовним пристанищем, де Лоренсо Лузуріага віднайшов сили продовжувати свій творчий шлях та дивувати оригінальними педагогічними ідеями.

Список літератури

1. Luzuriaga L. La enseñanza primaria actual en la Republica Argentina. *Boletin de la Institucion Libre de Enseñanza*. Madrid, 31 de marzo de 1921. № 732, año XLV. P. 74–81.

2. Luzuriaga L. La enseñanza primaria en las Republicas Hispano-Americanas. Madrid: J. Cosano, 1921. 116 p.

3. Luzuriaga L. La enseñanza primaria y secundaria argentina comparada con la de otros paises. San Miguel de Tucuman: Universidad Nacional de Tucuman, 1942. 33 p.